

בבא מציעא ז

עניין: יחלוקו לדמי, משפט שלמה

ראש דוד לחיד"א פרשת שופטים

אחרת לדון על פי אומדנא ככהיא דאמר נכטי לטוביה וכו' שודא דדייני, והכא בגדון זה הן אמרו אין זר אחנו בבית א"כ ליכא עדים ורואי ח"ש זאת אומרת וכו', כלומר אין כאן עדים ורואי רק זאת אומרת וזאת אומרת.

אז אמר שלמה קחו לי חרב, ורמז דכדיין ישער בעלמו שיכא נראה לו כחרב מונה צן ירכויו כמש"ל, ויאמר המלך גזרו וכו', כלומר כשלא יש עדים ורואי אז דינא בוי דיחלוקו, ח"ש גזרו כלומר שימכרו הילד לעבד ויחלקו הדמים כיון דלא אפשר לחלקו שימות וכמ"ש בש"ס פרק קמא דמליעא כאמור, וזכו גזרו שיחלקו הדמים, ותאמר האשה אשר צנה חי כי נכמרו רחמיה על צנה שלא ימכר לעבד תנו לה את הילוד החי, דמוטב שתקחנו ולא יהיה עבד נמכר, אך אם יקלל או יכה אותה לא יהיה חייב מיתה מלד שהיא אמו כי האמת הוא שאינה אמו, ח"ש והמת אל תמיתוהו כלומר לילד חי הזה אל תמיתוהו מכח שהיא אמו ופירושו והמת אל תמיתוהו הוא על דרך מות יומת, והשתא מכח זה בא שלמה הע"ה לדון בחלוקה שלישית שהיא לדון באומדנא וגזר שהיא אמו שראה שגזרו רחמיה שלא ימכר לעבד, ולא עוד אלא שהיא נופיה למרחוק שלא יתחייב מיתה אם יקלל ויכה אותה שאינה אמו, וזו אומדנא מוכחת ומכרחת שהיא אמו, ונמלא שלמה הע"ה כל דרכיו משפט ועשה כדין בכל והאומדנא שלו אמיתית, וידע כל ישראל כי חכמת אלכיים בקרבו לעשות משפט בכל חלקיו, ורוח הקדש הופיעה ואמרה היא אמו, עד כאן שמעתי מהרב הגז"ל. אך מה שפירש בענין החרב הוא דחוק מאד, גם מה שפירש צמ"ש והמת אל תמיתוהו לא שמיע לי, ויגיד עליו רעו מ"ש שלמה הע"ה צסוף והמת אל תמיתוהו דמורה דקאי על המת ממש, הא כבר ידע שזו אמו ודאית וא"כ והמת קאי לילד מת.

ועוד נרמז דרך אסמכתא בעלמא, ונקדים מקראי קדש יש מלכים בענין שתי נשים זונות ויאמר המלך זאת אומרת זה בני החי ובןך המת וזאת אומרת לא בני בןך המת ובני החי ויאמר המלך קחו לי חרב ויביאו חרב לפני המלך ויאמר המלך גזרו את הילד החי לשנים ותנו את החזי לאחת והחזי לאחת ותאמר האשה אשר צנה החי אל המלך וכו' תנו לה את הילוד החי והמת אל תמיתוהו וזאת אומרת גם לי גם לך לא יהיה גזרו ויען המלך ויאמר תנו לה את הילוד החי והמת אל תמיתוהו היא אמו וישמעו כל ישראל את המשפט אשר שפט המלך ויראו מפני המלך כי ראו כי חכמת אלכיים בקרבו לעשות משפט. ושמעתי מהרב מהר"ר לבי אשכנזי גר"ץ שדקדק מה חכמה היא זו, ועוד אין פסק הדין גזרו את הילד, ולפי האמת זה הכל והוא ערמה ולא נכון לעשות כן למלך חכם. ועוד אין משפט החורה להמית הילד, ואיך היה מעשה צמילי דכדי אשר לא כדת. ועוד כשאמרה תנו לה הילוד החי למה לא ראתה האחרת ואמרה גזרו, ומה חרויה צנה הלא טוב שתקח הילוד החי ומה צלע להמיתו היאכל חיי צהרו. ועוד הן לו יכא שאינה אמו אמאי לא נכמרו רחמיה להמית ילד ישראל אף שאינו צנה. ועוד מה זו החרדה של ישראל שראו המשפט ויראו מפני המלך כי חכמת וכו', והלא הם דברים של המלכה ולא משפט. ופירש הרב הנזכר דהנה כששנים באים לדון על דבר זה אומר שלי וזה אומר שלי, יש צדין זה שלשה חילוקים, דאם אפשר להביא עדים ורואי, המביא עדים ורואי שהיא שלו הרי היא שלו, ואם לא אפשר לצרר הדבר יחלוקו, ואמרו פ"ק דמליעא סוף דף ז' ויחלוקו דאמרינן לדמי דאי לא תימא הכי וכו' שנים רוכבים על גבי צהמה וכו' הכי נמי דפליגי הא אפסדוהי בשלמא טכורה חזיא לבשר אלא עמאה הא אפסדוהי אלא לדמי, ויש חלוקה